

Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus
Postboks 325
1502 Moss
sfospost@statsforvalteren.no

Telefon + 47-48 17 07 85
Org.nr. 975 615 308 MVA
E-post leder@oa.birdlife.no
Internett oa.birdlife.no

Deres ref.	Deres kontaktperson	Vår ref.	Vår kontaktperson	Dato
2025/7691-1	Tom Zahl Pedersen	Sak/777-2	Håkan Billing	27.08.2025

Klage på vedtak om skadefelling av kanadagås i Nesodden kommune – sak 2025/7691-1

Vi viser til vedtak datert 2. mai 2025, der Nesodden kommune ga tillatelse til skadefelling av inntil 3 kanadagjess på eiendommen gnr. 24 bnr. 1. BirdLife Oslo og Akershus ble ikke varslet om saken, verken på søknads- eller vedtaksstadiet, til tross for at vi tidligere er registrert som høringsinstans i slike saker.

Vedtaket er nå foreldet i praksis, ettersom skadefellingsperioden (2.–16. mai 2025) er utløpt. Vi ber likevel om at klagen realitetsbehandles, jf. forvaltningsloven § 31 første ledd, fordi vi ikke ble varslet og derfor ikke hadde mulighet til å klage innen fristen. Klagen er prinsipielt begrunnet og gjelder både saksbehandlingen og innholdet i vedtaket.

1. Manglende varsling og brudd på god forvaltningsskikk

BirdLife OA har siden 2017 anmodet om å bli varslet i saker om skadefelling av fugl i Akershus-kommunene. I e-post til Nesodden kommune 9. januar 2023 ba vi eksplisitt om å bli satt på høringsliste i slike saker. I svar fra viltforvalter Tom Zahl Pedersen 11. januar 2023 ble dette «tatt til etterretning». Vi oppfattet det som en bekreftelse på at vi var registrert som fast høringspart.

Det er derfor alvorlig at vi verken ble varslet om søknaden eller informert om vedtaket. Dette bryter med forvaltningslovens krav til forsvarlig saksbehandling, og med prinsippene i naturmangfoldlovens § 7 om å dokumentere, begrunne og veie tiltak i naturen.

2. Dokumentasjonskravet er ikke oppfylt

Kommunen har gitt tillatelse til felling uten at søker har dokumentert skadeomfanget i inneværende år, og uten vurdering av om skade har vært av vesentlig betydning. Det foreligger ingen opplysninger om antall individer, tidspunkter eller konsekvens. Kommunen innrømmer i sitt svar at dokumentasjonen «burde vært grundigere». Likevel ble skadefellingstillatelse gitt.

Sivilombudet har i en parallell sak presisert at det ikke er tilstrekkelig å vise til skadepotensial generelt, eller til tidligere erfaringer. Hver søknad skal vurderes konkret, og det som gjaldt i fjor, gjelder ikke nødvendigvis i år. Dette innebærer at kommunen ikke kan kompensere for manglende dokumentasjon fra søker ved å vise til antakelser eller tidligere forhold.

Tillatelsen er etter vårt syn i strid med viltforskriften § 3-3 og naturmangfoldloven § 7, som begge stiller krav om dokumentert skade og en konkret vurdering.

3. Manglende vurdering av andre tiltak

Det foreligger ingen vurdering av alternative tiltak i saken, og det finnes ingen dokumentasjon på at felling var siste utvei. I sitt svar hevder kommunen at døde individer i seg selv kan ha skremmende effekt, og viser til hva som omtales i enkelte jegerkretser. Dette er anekdotiske og udokumenterte påstander som ikke kan erstatte kravet om konkret vurdering av alternative tiltak. Dersom metoden faktisk hadde en reell og varig effekt, ville det vært vanlig praksis å bruke kunstige fuglemodeller – noe som ikke er tilfelle.

Viltforskriften § 3-3 slår fast at **alle** de fem vilkårene i forskriften må være oppfylt før det kan gis skadefellingstillatelse.

4. Uklar rolleforståelse og urimelig begrensning av kontakt

I kommunens svarbrev uttrykker saksbehandler at tidligere henvendelser fra BirdLife har vært «til heft og utsettelse», og at han ikke lenger ønsker å svare muntlig på spørsmål fra organisasjonen – verken i denne eller i fremtidige saker. Som begrunnelse oppgis at «Birdlife ringte meg begge ganger», uten nærmere presisering av hvem.

Dette vitner om en uklar rolleforståelse og en sammenblanding av enkeltpersoners telefonhenvendelser med BirdLife Oslo og Akershus som organisasjon. BirdLife OA kan selvsagt ikke holdes ansvarlig for hvem som måtte ha ringt kommunen uten formelt mandat.

Det er særlig bekymringsfullt at saksbehandleren varsler at han «heretter ikke vil svare muntlig på spørsmål fra Birdlife, eller noen andre om saker som dette». En slik generell reservasjon er etter vårt syn uforenlig med veiledningsplikten i forvaltningsloven § 11, som gjelder uavhengig av hvilken aktør som henvender seg, og hvordan spørsmålene fremsettes.

Offentlig forvaltning har plikt til å være tilgjengelig for spørsmål og oppklaringer, også i muntlig form. At kommunen ønsker strukturert kommunikasjon er fullt forståelig, men dette gir ikke grunnlag for å avvise framtidig dialog med en offentlig registrert fagorganisasjon.

5. Tillatelsen ble ikke tydelig nok kommunisert til søker

Det er oppsiktsvekkende at kommunen i sitt svarbrev oppgir at et nytt datasystem var «vanskelig å bruke», og at det derfor ble gitt muntlig tilbakemelding til søker. Dette har, etter kommunens egen forklaring, ført til at tiltakshaver feilaktig kan ha trodd at tillatelsen også gjaldt grågås.

Vi finner det svært uheldig at kommunen i en sak som gjelder felling av vilt ikke har ført tilstrekkelig skriftlig dokumentasjon – og at usikkerhet om hvilken art som faktisk er tillatt felt, i det hele tatt kan oppstå. Dette rokker ved vedtakets gyldighet og svekker tilliten til saksbehandlingen.

6. Feil fokus på fremmed art og tiltaksvurdering

Vi merker oss at kommunen i sitt svarbrev stiller spørsmål ved hvorvidt BirdLife «mener at fremmede arter som kanadagås skal beskyttes». Dette fremstår som lite relevant i lys av at våre merknader først og fremst gjelder saksbehandlingen og manglende dokumentasjon for vedtaket.

For ordens skyld vil vi understreke at BirdLife Oslo og Akershus støtter bekjempelse av fremmede arter der det finnes faglig begrunnede tiltak. Når det gjelder kanadagås, mener vi at kontroll av bestanden primært bør skje gjennom eggpunktering i hekkesesongen – et tiltak som i mange år har vært gjennomført i flere kommuner i Oslofjord-området. Vi anser ikke ad hoc-skadefelling av tre tilfeldige individer på vårbeite som et effektivt eller målrettet virkemiddel i så måte, og det fritar heller ikke kommunen for å følge lovpålagte krav til dokumentasjon, vurdering av alternativer og høringsprosedyrer.

Praksis i lignende saker

Vi viser også til Sivilombudets vurdering i en skadefellingssak på grågås i Harstad kommune, omtalt på birdlife.no: <https://www.birdlife.no/naturforvaltning/nyheter/?id=3652>. Her slås det fast at vedtak om skadefelling må bygge på et tilstrekkelig opplyst beslutningsgrunnlag, jf. forvaltningsloven § 17. Sivilombudet poengterer dessuten at **alle** de fem kriteriene i viltforskriften § 3-3 må være oppfylt for at det skal kunne gis tillatelse. Det finnes ikke adgang til å dispensere fra ett eller flere av vilkårene. Det innebærer blant annet at skade må dokumenteres som vesentlig, at forebyggende tiltak er forsøkt, at tiltaket er egnet til å avverge skade, og at felling **kun** rettes mot de individene som faktisk gjør skade.

Videre understreker Sivilombudet at det ikke er tilstrekkelig med generell kunnskap eller tidligere erfaringer. Vedtaket må være basert på en konkret vurdering i den aktuelle saken, og dokumentasjonen må gjelde årets situasjon – ikke fjorårets. *Det er søkerens ansvar å legge frem tilstrekkelig grunnlag, og kommunens ansvar å etterprøve det.*

Disse vurderingene mangler også i foreliggende sak fra Nesodden kommune. Sivilombudets konklusjon forsterker derfor vår vurdering av at vedtaket ikke holder forvaltningsmessig mål.

Oppsummering

Vi mener at Nesodden kommune:

- har fattet et vedtak uten tilstrekkelig dokumentasjon og faglig grunnlag
- har lagt vekt på usaklige og udokumenterte påstander
- har brutt med god forvaltningsskikk ved å unnlate varsling
- har unnlatt å sikre tilstrekkelig tydelighet (og skriftlig dokumentasjon i forkant) om hvilken art tillatelsen gjelder
- har gitt tillatelse uten å vurdere andre tiltak, noe som er i strid med naturmangfoldloven § 12 og skadefellingsforskriften § 3-3 som slår fast at alle fem kriterier i forskriften må være oppfylt
- har vist manglende rolleforståelse i kommunikasjonen med frivillig faginstans

På dette grunnlaget ber vi Statsforvalteren:

1. realitetsbehandle klagen, selv om fellingstillatelsen er utløpt
2. uttale seg om hvorvidt saksbehandlingen har vært lovmessig forsvarlig
3. vurdere om kommunen har brutt forvaltningslovens krav til varsling og saklighet
4. gi råd, og eventuelt pålegg til kommunen om hvordan skadefellingssaker skal behandles fremover, herunder at BirdLife OA varsles i forkant

Vennlig fuglehilsen

Håkan Billing
leder BirdLife OA

Vedlegg:

- 01 Søknad om skadefelling av gås.pdf
- 02 Vedtak om skadefelling av gås.pdf
- 03 BirdLife OA merknader til skadefellingstillatelse kanadagås, 777.pdf
- 04 Kommunens merknader til innvilget fellingstillatelse på kanadagås.pdf

Kopi til Nesodden kommune: post@nesodden.kommune.no; tom.pedersen@nesodden.kommune.no